

NACRX002M04D

Dne: 5.6.2017 | Naše značka: NA- 995-4/12-2017 | Vyřizuje/tel.: Gregorovičová / 974 847 424
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Vídeň, Rakousko

ÚČEL CESTY: služební cesta v rámci projektu GA ČR reg. č. 16-25192S:
Ludvík Salvátor Toskánský (1847-1915). Život a dílo vědce a cestovatele

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Eva Gregorovičová

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Eva Gregorovičová

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Rakouský státní archiv – Domáci, dvorský a státní archiv ve Vídni,
A-1010 Wien, Minoritenplatz 1 (Österreichisches Staatsarchiv - Haus-, Hof- und
Staatsarchiv); Rakouská národní knihovna – rukopisné odd. (ÖNB-Handschriften und alte
Drucke, Josefsplatz 1; 1015 Wien); Arcivévoda Radbot Habsburg-Lothringen, Salcburk

TRVÁNÍ CESTY: 22. 5. – 2. 6. 2017

DATUM VYHOTOVENÍ: 8. 6. 2017

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Na služební cestu, realizovanou v rámci grantového projektu, schváleného GA ČR, reg. č. 16-25192S: *Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele*, jehož nositelem je Národní archiv, jsem jako řešitelka projektu nastoupila dne 22. 5. na Hlavním nádraží v Praze, odkud jsem odjela v 6.50 hod vlakem Rj 7 do Vídně, kam jsem dorazila v 10.50 hod. Z hlavního vídeňského nádraží jsem odjela městskou dopravou do ubytovacího zařízení Stephanushaus, Ungargasse 38, kde jsem byla ubytována po celou dobu svého pobytu. Zpáteční cestu z Vídně jsem opět podnikla vlakem Rj 76 Graz – Praha, hl. nádraží. Z Vídně jsem odjela dne 2. 6. v 13. 10 hod. a do Prahy jsem dorazila s 15 min zpožděním téhož dne 17. 26 hod. na hlavní nádraží, kde jsem služební cestu ukončila.

V rámci služební cesty byl realizován výzkum v Rakouském státním archivu – odd. Domáci, dvorský a státní archiv ve Vídni, A-1010 Wien, Minoritenplatz 1 (Österreichisches Staatsarchiv - Haus-, Hof- und Staatsarchiv), Rakouské národní knihovně – rukopisném odd. (ÖNB-Handschriften und alte Drucke, Josefsplatz 1; 1015 Wien) a dále proběhla pracovní konzultace v soukromém domě rakouského arcivévodů Radbota Habsburg-Lothringen v Salcburku, který je prasynovcem arcivévodů Ludvíka Salvátora.

Studium bylo zaměřeno na průzkum dokumentů, uložených v *Pozůstalosti Ludvíka Salvátora Toskánského* (Inventář X/13 AB X/13 *Nachlass Ludwig Salvator*). V Rakouské národní knihovně byla prostudována sbírka *Teilnachlass Christine Stadlaender, Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie*, č. katal. 50 120 – 50 172. V sobotu 27. 5. jsem podle pracovního plánu navštívila rakouského arcivévodu Radbota Habsbursko-lotrinského, prasynovce arcivévodů Ludvíka Salvátora, s nímž jsem konsultovala jeho příspěvek na plánovanou konferenci k *Životu a dílu Ludvíka Salvátora*, financovanou z projektu GA ČR reg. č. 16-25192S na rok 2017, která se bude konat ve dnech 13.- 15. 10. 2017 na zámku v Brandýse nad Labem. Dále jsme probírali podrobnosti k dějinám toskánské linie habsbursko-lotrinského rodu, k životu současným příslušníkům bývalé toskánské sekundogenitury s prohlídkou dokumentace, kterou vlastní arcivévod Radbot, v komparaci s dokumenty, které obsahuje Rodinný archiv toskánských Habsburků uložený v Národním archivu v Praze (1765–1915), jehož původci byli právě příslušníci toskánské sekundogenitury rakouského císařského rodu.

Kromě toho jsem konsultovala s dr. Irmgard Pangerl ze HHStA a dr. Helgou Schwendinger, rakouskou historičkou, která se léta zabývá studiem života a díla Ludvíka Salvátora. Její studia vyústila ve vydání arcivévodovy biografie: *Erzherzog Ludwig Salvator. Der Wissenschaftler aus dem Kaiserhaus*, Palma 1991, 2005, problematiku jejich příspěvků na již výše uvedenou konferenci ke 170. výročí narození Ludvíka Salvátora a možnosti mého plánovaného studia v paměťových institucích na Mallorce (září 2017).

Informace arcivévodů Radbota a obou kolegů jsou velmi cenné pro další studium Ludvíkových pozůstalostí, plánovaného v rámci grantového projektu na rok 2017 v Palmě na Mallorce. Osobní archiv Ludvíka Salvátora, dochovaný v Národním archivu v Praze a arcivévodovy pozůstalosti uložené ve vídeňském archivu a na Mallorce, jsou vzájemně provázané a tvoří jak chronologicky, tak obsahově jeden celek dokumentující celý život arcivévodů Ludvíka Salvátora Toskánského, jeho vědecké aktivity, výpravy za poznáním cizích a méně známých krajů a jeho díla.

Vlastní studium vídeňské pozůstalosti Ludvíka Salvátora a sbírky Teilnachlass Christine Stadlaender, Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie, stejně jako konzultace, bude zhodnoceno ve výsledné arcivévodově biografii a přispěje i ke zdárné realizaci plánované konference a dalšího plánovaného studia, uskutečněného během studijních cest v rámci grantového projektu, a to ve Státním archivu ve Florencii, Městské knihovně v La Spezia v Itálii (1. týden v červenci 2017) a v paměťových institucích v Palmě de Mallorca ve Španělsku (4 týdny v září 2017).

ČÁST ODBORNÁ:

Dokumentace pozůstalosti arcivévodou Ludvíka Salvátora Toskánského v Rakouském státním archivu, v odd. Domácího, dvorského a státního archivu ve Vídni (dále OeStA-HHStA), navazuje vlastně na fondovou část Ludvíka Salvátora patřící do fondu Rodinný archiv toskánských Habsburků (dále RAT), který se nachází v Národním archivu. Návaznost obou dokumentací je především chronologická, a to v souborech korespondence od 70. let 19. století do úmrtí Ludvíka Salvátora v roce 1915 na brandýském zámku. Vídeňský soubor je v podstatě pokračováním pražské dokumentace. Proto pro naplnění grantového projektu arcivévodovy biografie bylo naprosto nezbytné studium Salvátorovy dokumentace uložené v OeStA-HHStA.

I.) V HHStA jsem navázala na studium dokumentů pozůstalosti Ludvíka Salvátora z roku 2016.

Nejprve jsem dokončila registaci dopisů matky Marie Antonie Neapolsko-sicilské (K. 1 – 1) z let 18882–1884. Z rodinné korespondence jsem pročetla dopisy Ludvíkova bratra Jana Nepomuka (obč. jm. Orth); Ludvíkovy sestry Marie Luisy, provdané Isenburg-Birstein; dále nedešlané vlastnoruční dopisy či koncepty Ludvíka Salvátora a dopisy korunního prince Rudolfa.

Pak jsem studovala osobní korespondenci některých osobností, které měly k Ludvíku Salvátorovi velmi úzký vztah, či s nimiž spolupracoval mnohá desetiletí: Evženie Čermáková (skeny); Francisco de los Herreros; Eugenio Sforza; Antonio Vives a jeho rodina; Vratislav Výborný; Johanna Výborná a Vratislavovi sourozenci; Josef Pazelt, František Klement (*nutno ještě znovu detailně prostudovat*), Bedřich Havránek; Václav Fousek; lékař Bondy; dále korespondenci se správci Ludvíkových panství Brandýs (Alter, Möller), Zindis (Mikeš); dále dokumenty k vybudování hrobky Vratislavu Výbornému v Kutné Hoře (skeny); dokumenty nástupce Einsiedlera JUDr. Bachracha; Antona Gassauera o prodeji pozůstalosti po Janu Nepomukovi Orthovi a rozdělení jeho financí; dále byla prostudována korespondence ředitele Albera, prezidenta rakouské námořní správy v Terstu, mezi níž je uschována kupní smlouva na Ludvíkova panství Muggie (Zindis - skeny). Dále jsem opsala kupní smlouvu mallorského panství Son Marroing a prostudovala jsem další korespondenci týkající se správy i ostatních Ludvíkových panství.

Načrpané poznatky budou využity pro zdokumentování určité fáze arcivévodových životních osudů v rámci grantového projektu (GA ČR, reg. č. 16-25192S) Salvátorovy biografie.

Letošní studijní cesta byla věnována průzkumu především rodinných vztahů, vztahů mezi nejbližšími spolupracovníky Ludvíka Salvátora, mezi arcivévodou a jeho sekretáři, správě Ludvíkových panství v Čechách, na Mallorce, Itálii a Africe.

Tím byla zmapována další část Ludvíkova života a jeho aktivity pro výstupní biografii připravenou k vydání v rámci grantového projektu v roce 2018.

V letošním roce 2017 byly prostudovány a zregestovány následující signatury:

K. 1, 1-1 Maria Antonia, Gr. Hzg.in von Toscana an ihren Sohn Ludwig Salvator, 1877 – 1884; prostudovány a dokončena registace dopisů z let 1882 – 1884

K. 1, 2 Briefe der Geschwister:

K. 1- 2 – 1: Johann Nepomuk Salvator (Orth), 1879, 2 dopisy, týkající se návrhu Jana Nepomuka Ludvíku Salvátorovi o koupi panství Brandýs.

K. 1- 2 - 4: Dopisy sestry Marie Luisy, provd. Isenburg-Birstein, 10 dopisů, 2 telegramy z let 1877 – 1913

K. 1 – 3: Korunní princ Rudolf, 5 dopisů z let 1878 – 1884

K. 1 – 5: Absebder mit Buchst. A - Z

K. 2/1 /2 Teil-51 Čermáková Evženie, dopisy z let: 9 ks, 1913 – 1914 (skeny)

K. 3 Francisco de los Herreros

K.1- 5 – 4 MUDr. Bondy + MUDr. Bistein

K. 1- 4- 1 Alber, dopisy z let 1876 – 1844 + smlouva o koupi Muggie pro Ludvíka Salvátora (sken)

K. 2-1/1Teil-20 Cilimingras, dopisy z let 1913 – 1914

K. 7 – 7: Koncepty Ludvíka Salvátora, 1878 – 1884, 1905, 1913 – 1914

K. 8 -3 Rodina Vives: 8-3-1 Antonio Vives; 8-3-2 Luis Salvador Vives; 8-3-3 Francisco Vives; 8-3-4 Mathias Vives; 8-3-5 Bartolomé Vives; 8-3-6 Luisa Vives; 8-3-7 Jaime Vives

K. 8- 4– 2 - 4 Rodina Výborných: Vratislav Výborný, matka Johana Výborná, sourozenci Vratislava; dopisy z let 1877 - 1888

K. 10- 2 Eugenio Sforza, dopisy z let 1878 – 1883

K. 11-2 Dědictví po Janu Nepomukovi (Orthovi) – Bachrach – Gassauer, 1913 – 1914

K. 11-3 Koupě panství San Rocco, 1876 (sken)

K. 11-4 Hrobka Vratislava Výborného v Kutné Hoře (Wachsmann, dopisy, účty, nákresy), (skeny) + K. 12-2 Vyúčtování nákladů na stavbu hrobky (skeny)

K. 12 – 3 Panství na Mallorce – vyúčtování nákladů na přestavu Miramaru vedené Herrerozem, vyúčtování prací za 1877

K. 12- 4 Zindis- účty za 1881 – 1882, 1905 – 1906, správce Mikeš

K. 13 – Korrespondenz verschidener Verwalter: Klement (K. 13 -1 nutno znovu prostudovat!); Fousek; Alter; Möller; Mikeš

K. 14-1 Smlouva o koupi Son Marroig na Mallorce, 1876

II.) ÖNB- Handschriften und alte Drucke: Teilnachlass Christine Stadlaender, Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie:

Různé varianty rukopisu autorky biografie o životě a díle arcivévodě Ludvíka Salvátora z počátku 90. let 20. stol., kterou však autorka nemohla pro nedostatek financí vydat. Nejsou

zde výpisky, ale jen různé varianty chystaného rukopisu biografie. Biografie je spíše popularizačního charakteru, pro chystanou biografii Ludvíka Salvátora v rámci grantového projektu *GA ČR reg. č. 16-25192S: Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele*, není velkým přínosem.

- 50 120 – 50 121: Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie
- 50 122 – 50 125: Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie
- 50 126 – 50 130: Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie
- 50 132 – 50 134: Ludwig Salvator von Toskana: Eine Biographie
- 50 135: Notizen zu Ludwig Salvator
- 50 136: Ludwig Salvator von Toskana
- 50 137: Schriftenverkehr
- 50 144: Beiträge zu Ludwig Salvator
- 50 145: Dokumente zur Biographie: Akten zu Verlassenschaftsabhandlung
- 50 148: Dokumentation zur Genealogie
- 50 151: Unterlagen zu Biographie
- 50 155 – 50 162: Bild-Dokumentation zur Biographie
- 50 163 - 50 170: Photo Dokumentation zu Biographie
- 50 171 – 50 172: Zeichnungen, Skizzen

III.) Pracovní návštěva arcivévodý Radbota Habsburg-Lothringen.

Jak bylo uvedeno ve všeobecné části sobotu 27. 5. jsem podle plánu navštívila rakouského arcivévodu Radbota Habsbursko-lotrinského, prasnynovce arcivévodý Ludvíka Salvátora, s nímž jsem konsultovala jeho příspěvek na plánovanou konferenci k *Životu a dílu Ludvíka Salvátora*, financované z projektu GA ČR reg. č. 16-25192S na rok 2017, která se bude v rámci projektu konat ve dnech 13.–15. 10. 2017 na zámku v Brandýse nad Labem. Dále podrobnosti k dějinám toskánské linie habsbursko-lotrinského rodu, k životu současným příslušníkům bývalé toskánské sekundogenitury s prohlídkou dokumentace, kterou vlastní arcivévodá Radbot. Tato konsultace byla velmi užitečná pro objasnění rodinných vztahů bývalé toskánské sekundogenitury habsbursko-lotrinského rodu, která vládla v Toskánsku v letech 1737–1859, jejíž rodinný archiv je uložen v Národním archivu v Praze. Informace od arcivévodý Radbota objasnily spoustu ne zcela jasných rodinných událostí, které lze z Rodinného archivu toskánských Habsburků vysledovat.

Studium originálních dokumentů pozůstalosti Ludvíka Salvátora v HHStA, prohlídka variant rukopisu nevydané popularizační biografie Ludvíka Salvátora od Christine Stadlaender uložené v ÖNB a konsultace s arcivévodou Radbotem jsou obrovským přínosem pro zpracování připravované publikace a přispějí tak k jejímu zkvalitnění.